

Наше Лемко

РІК V.

Ч. 9 (105)

Львів, 1. травня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Телефон ч. 244-57.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зод., Піврічно 1'80 зод., Четвертічно 1 зод.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У День Воскресення.

То було в першу Великодню П'ятницю. Розбурхана товпа, наче дикі звірі, провадила Ісуса на страчання. Тернивий вінок на голові, тяжкий хрест на плечах... Ціле тіло скатоване й обдерте... Очі залиті кров'ю... Кати бють, тягнуть за шнур на шиї. Ісус поступає поволі вперед... Чути тільки тихе зітхання. В Його слідах лишається кров. Вороги ликують, Тішаться, що вже приходить кінець зненавидженому Галилейцеві.

Його прибили на хрест. В само полудне. Він завис між небом і землею. Потемніло небо, бють громи, лискавиці прорізують темряву. Тріскають скали, але серця ворогів ще більше закам'яли. Хочуть і слід затерти по Ісусі. Сторожу кладуть на Його гріб. Печатають камінь. Щоб не встав, не прийшов знову між них зо своїм страшним словом: „Горе вам!“ Веселі відійшли від Ісуса... Були безпечні, що Він уже на завсіди погребаний...

Минула субота. Спокійно святкували жиди. Тужно й тихо плакали побожні жінки й перелякані ученики. Ніч по суботі добігла до кінця. Так само спокійно. Земляця тихенько спала. Древа стояли, склонивши свої голови, неначе думали тяжку думу.

Сторожа береже пильно. Наслухує, чи не йде хто взяти Помершого. Та нараз остовпіли з дива. Відпав тяжезний камінь з гробу. Гріб сам отворився. Вдарили потоки світла, блисків. Ангел зійшов з неба показати, що гріб уже пустий. Що вже нема там Погребаного. „Ність зді!“ „Воста!“ — пише св. Євангеліє.

Христос Цар Воскрес!

Висміяний встав у славі. Безсильний встав у славі, Воскрес! Вернувся до життя. До славного життя! І во віки буде жити! „Смерть уже більше Ним не заволодіє!“

Христос Воскрес!

Брате, сестро! Христос Воскрес! панувати во віки! Його Церква, Його розпнати. Ти бачиш, що Він і тепер дає Себе го віра вічні! Христос, Воскреслий розпнати. Ти бачиш Його висміяний, погребаного в світі. Його віжди в наших серцях. Він панує в ра, Його Церква тепер потоптани. нашим народі. Бо Він воскрес! Воскрес! Христос Воскрес! Христос буде істину Воскрес!

Тернистим шляхом.

Заборона дальшої діяльності Т-ва „Український Народний Дім“ у Красній.

В доповідній до короткої вістки подаємо, що дня 23 березня ч. р. голова Т-ва „Український Народний Дім“ у Красній пов. Коросно на Лемківщині дстав рішення львівського воєвідського уряду із забороною діяльності того Товариства бо вона не вказана з огляду на публичну безпеку. Зараз на другий день прийшов зі староства у Коросні наказ негайної ліквідації цього Т-ва під загрозою кар. передбачених законом про кордоні держави та про товариства. Очевидно, цим наказам згадане Т-во мусило піддатися, але вичерпає всі законом передбачені засоби, щоб привернути назад діяльність цього дуже корисного для Лемківщини Т-ва.

Покищо зліквідована ще одна твєрдина на Лемківщині, якої заданням було ширити національну свідомість між українським населенням північно-західної країни нашої етнографічної території. Історія цього Т-ва цікава і варто її нині пригадати. Отже ще в 1931 р. заходом аських свідоміших місцевих селян та кількох інтелігентів, які вийшли з цього села, засновано статутове товариство, з метою освітнього, культурного та економічного движіння місцевого українського населення. За допомогою одюсельчан американців та на їх поклик повстав у селі комітет будови дому для заснованого товариства. Гроші зібрані меткі американські комітети будови Народнього Дому і прислали їх до краю. Місцевий комітет закупив та звів потрібний до будови поверхового дому матеріал, зладив пляни дому та висі їх до затвердження до адміністраційної влади.

І минали роки, а пляни лежали незатвержені в однім з видлів львівського воєвідства. Звезений матеріал став псуватися і по селі почали кружкати поголоски, що скоріше на долоні волосся виросте, ніж повстане задумана будівля. Щойно по трьох роках воєвідство нарешті затвердило. Коли надійшла до села ця вістка, негайно розпочато будову дому, і то навіть без відповідних на ту ціль фондів, тому, що будівничий п. Володимир Яцина з Лежайська підняв будовні поклики без грошей. У короткому часі здвигнено величаву одіо-

поверхову будівлю і дім покрито бляхою.

Чергового року видіннено дже крило партеру і віддано дві салі та коридор до вжитку кружківі „С. Г.“, що його засновано в селі з початком 1937 р.

Очевидно, від тоді, точніше від осені минулого року, згадане Т-во і кружок „С. Г.“ почали проявляти свою статутову діяльність. У знімї уладжено одну виставу, описля двомісячний куховарський курс, на якому викладав бжж. Василь Созанський. Оба ці курси і вечірка замість поспори пройшли з великим моральним успіхом. Багатьом місцевим людям отворились очі, бо пізнали, хто вони є та хто їх правдивим опікуном.

повів голові Т-ва, що це звичайна річна коінтроля товариства.

Тимчасом ця коінтроля закінчилась відомою вже нашим читачам забороною Т-во „Український Народний Дім“ поклало собі за ціль дати приміщення іншим товариствам, які мали в селі повстати, згідно з постановою свого статуту. Т-во не має за собою ніякого профрїху, хіба те, що поставило собі за ціль нести між застрашених лемків живе рідне слово та ідеї, що не мають нічого спільного з твердженнями про єдність „русского народа“, якими їх тут годують. Тепер недобитки-москвофіти хвалиться, що їм вільно все робити, бо їх акція находить підтримку у „власть імущих“, а українців мовляв — не дозволяють на ніщо.

Але марна надія москвофітів, що захоплять Народний Дім, бо він

Гейліки у Висовій.

Цей розмах праці не подобався деяким місцевим москвофітам, що минулого року заснували чит. „общества Качковського“. З того часу в селі творилися два табори, але на щастя, до ніяких ворожих виступів не доходило. Правда, москвофіли почали висилати делегації з домаганням віддати їм будинок Народнього Дому, бо, мовляв, і вони привезли кількадесять цегол на що будову. В селі почали кружляти теж поголоски, що мають відібрати дім силою, але завдяки рішучій поставі правних власників дому до насильства не дійшло.

Здавалось, що буде вже спокій. Одначе перед кількома тижнями в селі звиняв урядовець староства з Коросна, перевів докладну ревзліз дїловодства та рахунковості, причому на питання, чого шукає, від-

і їхні руки не дістанеться. Статут Т-ва виразно каже, що його майно може перейти тільки в руки українців. І так § 17. цього статуту виразно постановляє, що на випадок розвязання Т-ва майно його переходить на одно або більше існуючих вже у селі українських товариств. Ящоб влада не дозволила на заснування ніякого такого товариства, то майно „Українського Народнього Дому“ у Красній дістається як депозит Т-ву „Провіста“, або „Рідній Школі“ або Науковому Т-ву ім. Шевченка у Львові, з тим виразним застереженням, що майно мусьять повернути назад кожному українському культурному т-ву у Красній, на якого заснування дозволила влада.

(„Діло“ ч. 75).

НОВИНКИ

Подбайте, щоб з Великднем і ваші сусіді переділатили собі „Нашого Лемка“. Хіба ж краще жити з культурним сусідом, як з таким, що вічно клеє, свариться та покостить. Український часопис, це ясне світло в наших селах.

Ширі, братні бажання з нагоди Христового Воскресення, ідемо Всім нашим читачам у зелені Карпатах, у далекі американські міста, у Канаді, Аргентині, Бразилії та лумімося зі Всіми набожними думками з величчям: Христос Воскрес — Його Правда покресне й там, де наші брати буйний чорнозем зрошують своєю кров'ю. Ревними словами благаймо Христа, щоб допоміг нашим братам за Збручем гідно видержати святий хрест.

У царстві сатани. Як звідомляють з Москви, зорганізовано 8 тисяч рефератів на протирелігійні теми. Головний секретар безбожників заявив, що в перший день свят у цілій країні відбудуться великі сходи комуністичної молоді. В той день під загрозою гострих кар не вільно давонити, ні уряджувати ніяких процесій. З цього бачимо, що в большевій нарід мусить сходитися, як за часів перших християн, на богослуження до підземелля, або в лісі, щоб помолитися до Бога спільною молитвою.

Український Шпиталь у Львові відкритий. В неділю 10 квітня ц. р., відкрито цілковито викінчений та внутрі уладжений Український Шпиталь ім. Митрополита Шептицького, який буде служити на славу лікарській науці та нестиме поміч усім потребуючим.

Через Просвіту до Великого Завтра! Чи ви вже вислали ювілейний Дар Просвіті?

Сезонові робітники. „Газета Польска“ ч. 94, пише: „Хто мав нагоду бачити громади вертаючих сезонних емігрантів з Латвії, їх фізичний вигляд і моральне занедбання, той не зможе вже позбутися того образу й тих немилых вражін, що їх вони викликають. Не знати, чи це непорядність, чи свідоме нищення найздорівшої й найживішої суспільної сили, що її репрезентув в Польщі село. Часом здається, що звірята, вислані транспортом на далекий захід, почуваються ліпше у вагонових клітках, як та череда об-

дертих і знуждених робітників: „кресуф в'сходніх“... Отже нема великої причини жалувати, що українці на сезонні роботи не пускають.

Шури тікають. Трьома літаками вивезли з Праги (столиці Чехословаччини) до Франції та Бельгії архів II соціалістичного Інтернаціоналу. Після того, як німецьке військо заняло Австрію, Прага перестала бути вже безпечним захистом для тієї соціалістичної банди, тому комуністи вивозять свої папери з Чехословаччини до Франції.

Веселих, Радісних і Тверезих Свят, бажає всім своїм Членам, Прихильникам і таким, що поширюють ідеї відродження українського села та ведуть боротьбу з пияцтвом і розтратою свого майна — **Головна Рада Українського Протилежного й Протинікитинного Товариства Відродження.**

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!

УВАГА!

уже вийшла з друку перша народня песа з лемківського життя з часів панщини на 3 ділі, зі співами й танцями

* Пісня Бескиду *

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича
з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволом Львів. Старства до вистав. Ціна для точних передплатників 60 гр., для всіх інших: 1.50 зл. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.

Гарний собі вітенько. Перед Окружним Судом у Сяноці відповідав вїт Стефан Макух за те, що в часі свого урядовання присвоїв собі гроші з гмінних оплат і обезпечених складок у 1933 р. Його привели з тюрми в Равичу, де він сидить за переступлення з арт. 97 к. к., за суджений на кілька років. Сяницький суд покарав його за крадіж грошей додатковою карою на 6 місяців арешту.

Королівське відзначення українця. В Оттаві, столиці Канади, живе учасник світової війни, тепер державний урядовець, сотник Пилип Коновал, українець уроджений в Канаді, який одержав хрест королеви Вікторії за незвичайне героїство в часі війни. Декоруючи його хрестом Вікторії, король Юрій V. сказав: „Твоє героїство буде найбільшим у моїй армії“.

В РАДІСНИЙ ДЕНЬ СВІТЛОГО ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

бажемо Вп. Редакторам „Нашого Лемка“ веселих свят, щастя, здоров'я, многих щасливих літ та всего якнайкращого.

„НАШОМУ ЛЕМКОВІ“ тисячі нових передплатників, тисячі нових

змагунів за краще завтра українського народу. Хай тверда віра, яка родиться з Воскресення Христа, додасть усім Нам сили перетривати важке лихоліття та діждати більш радісного гомону Великодніх днів. **Передплатники „Нашого Лемка“ з Дубрівки Руської.**

Що нового в світі.

Світова преса переповнена вістками, що царство Сталіна вже валиться та години самого червоного чорта почислені. У більшості не ругають розстріли найбільших учених, кожного вважають там ворогом народу та стріляють як собаку. Недовго вже буде панюшитися азійська дич над поневоленими народами.

В Іспанії червону банду приперли вже до моря й повстанці йдуть від побіди до побіди. Не повезло їй тут червоним наймитам жидобольшевиків. Світова „червона революція“, що почалася наперед на Мадридщині, опісля в Італії, відтак пробувала своїх „сил“ у Німеччині та не заваяючи в Бавонію, в деяких починах у Польщі (т. зв. хлосьські страйки та безпідні комуністичні процеси), добігає до кінця. Не так то легко виступати прот Божих законів, що від віків є основою всіх культурних держав. Знаємо з історії, що неодиєн уже народ, який виступав проти основної прав-

ди, шезав з лица землі, якби його ніколи не було.

Німеччина завершила свою національну побіду. Без одного вистрілу, без краплини пролатої крові придучено Австрію до німецької держави. І то 99% волею цілого німецького народу, що виявив себе в голосуванні за злукою зі своїм німецьким осередком у Берліні. Провідник німецького народу, Гітлер їздить по цілій давнійшій австрійській державі та виголошує патріотичні промови. В найбільшому страху віденської жида, бо кінчається їхнє пановання у Відні. День 9-го квітня проголошено днем Великої Німеччини.

Франція має вже новий уряд. Але він не буде йти — як це робив попередній — з комуністами та соціялістами. Він має намір злагіднити спір Франції з Італією за володіння над Середземним Морем. „Людський фронт“ у Франції за два роки наброїв уже стільки, що далі вже нікуди йти. Але хоч у Франції прийшли до влади націоналісти, одначе вони такі розбиті й слабкі, що

багато ще французької води поплине в море, заки буде там деяка правда.

В Чехословаччині організуються всі національні меншости та домагання своїх прав. І так злучилися німецькі меншости, а за ними об'єдналися мадярські партії. На Закарпатті наші брати лучаться до політичної та господарської співпраці. Тільки галицькі мамути, що ще плентаються по наших селах дальше розбивають єдність серед нашого сільського народу. Московська порода вже таку звичку має, щоб рити беззастанов та ще й квичати, що кривда йому діється. Але в нас теж прийде кінець московським рилам.

Повіdomляємо П. Т. Громадян Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і колірних верхніх шкір і сильних шкір на споді. — Ціни конкурентніші.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

Гр. Гануляк.

Петрів Великдеъ.

І неаваякшим нас — прости
вса воякросенісѣмъ.

I.

Васько Дзюбатиий гандлював кінями, та все село вважало його мамтієм. Не тому, що постійно мав до діла з ріжними шахраями та обманцями, але вже такий з роду був тай годі.

Ціле лемківське підгірря знало його як несумлінну людину, тому свої люди ніколи в нього коней не купували, бо знали, що кінь від нього матиме напевно якийсь „ганч“. Бо він свідомо купував такі коні, щоб мало за них заплатити, а рахував на те, що завжди знайдеться такий невідомий господар, що не спостереже „ганчу“ та купить каліку за доброго коня. Заробляв чимало гроша, та хоч половину зарібку пропивав, то все таки гріш у нього не переводився. І господарство велике в нього було і хата; одна лише жура його гризла, що одиникий син його Юрко був несвоіна розуму. На око нічого собі хлєзчина, але часом шось таке на його зайшло, що починає, ні сіло, ні пало, блудити, як то кажуть в наших сідронах, говорити ні се ні те, або сяде бувало під стодолю, порпається в землі, мов мала дитина, а часом бере сірник та грається вогнем по-

під стріху, що вже не раз мало обійстя не пустив з димом.

Та ще одна журба була в нього, це сусід Петро. Якийсь заводчик, з гір, пристав до Євки, та заводить порядки.

— Смоттеся люди, што тот гірнячико сѣ мислит? — негодує не раз Василь перед сусідами, він мене куїрує, же я шпіртайкис часом напюся, же я до чительні не хожду; же того, або сесе, а йому што до мене?

А Петро справді завзявся на Васька, бо хотів мати уцлого сусіда, а тут Васько чим раз гірший, не раз з нисенитницї приходить до сварки, бо годі потурати ріжним збиткам та „деспетам“ лихого сусіда.

— Нияк не могу збгнутї, без што ваши люди так не любят гірняків, — каже не раз Петро до жінки, бесіде наша еднакв, віра наша еднакв, дем придівок троха инший, бо ви ту носите купчей шматя, а ми в горах носиме холюшні і чуганї, што собі сами шиеме.

— То тиж без тоти холюшні і чуганю сміютя з мене, жем за гірняка пішла.

— Бо глуптаки сут, та тоти наші чуганї вчени люди по книжках малюют і хвалят нас, же сѣ тримиме прадідних звичаїв, а ту деяки бортаки ганьбятя чуганї, бо їм жидівської шматя лупше смакує.

— Ти мене послухай, Петре, як

хочеш, жеби Васько нам деслетів не робив, то куп г него коня, нех він видит, же хоц його други люди в селі оминают, то ти з ним по сусідски жиеш і даш му заробити. І так маеш їхати до міста купувати коня, то куп в нього.

— Добрі повідаш, Ганю, купю в нього коня, нех знає, же я з ним хочу жити по людски.

Пішов Петро до Васька, вибрав собі гарного коника, виторгував на три сотки, заплатив та привів до свого садку, спугав і пустив на траву, хай пасеться.

Пізно в ночі Ганя завела конину в стаїно, та другого дня сталося дивне диво. Приходить Петро у стаїно, а його кін шось стогне, ба, та це не його кін, подібний, але не його, хтось йому коня підміняв. Біжить до Васька, каже, що сталося, а той до нього:

— Якогос коня куїнув, такогос си тримай, а ниякого коня не міняв, тай о нічим не знаю.

— Подме до стаїни, я зараз пізнам, котрого коня я си вибрав, — каже Петро.

— Нич не пізнаш, бо мої коні погнав мій спільник Юдка до Стрижова.

— А так, тос вкрам того коня, а підставив мї каліку. Оддай пінязі, бо буде зле.

— Смот, жеби з тобом не било зле, тай завчасу заберайся заволоку з того обистя.

Лист із Франції.

Христос Воскрес!

Дорогий „Наш Лемко“!

Прочу приняти щирий привіт від мене Лемка Українця з далекої чужини. Доля мачуха загнала мене сюди на заробіток, щоб помстити жінці вживити четверо діточок, бо на своїх двох гірських моргах, у Полянах не міг я стільки мати доходу, щоб діти не голодували.

Приїхав я до Франції 4. червня 1937 р. на річний контракт. Робота тут дуже тяжка; роботи гребта й в літі й зимою, вічно в полі, бо снігу тут нема, тільки зимою й дощ паде. Дуже зге, що франк упав, то мало заробляємо на тамошній гроші.

Але найгірше в тим, що дуже скучно за ріднею, за лемківськими горами, а найбільша туга за рідним друкуванням словом. Приїде свята Неділенька, а тут злість востокці з рідких Карпат. Нас Українців з Лемківщини є вгнано, а решта є такі, що не зі всіма можна брататися й

Петро бачить, що сам нічого не порадить, пішов у свою хижу, а там гамір і крик завели жінки, бо кінч вже здох.

Пішов Петро радитись людей, що робити, та нічого путнього не ввадили. Всі були переконані, що Васько підняв коня, але ніхто його не зловив за руку, а ствердити обман було неможливо, бо Юдка погнав коні досвіта на ярмарок. Побіг Петро до Стрижова, може там на торговині побачить свого коня, та було вже за пізно, бо Юдка успів уже коні продати.

Пішов Петро ще раз до Васька.

— Сусіду, та Бога в серці не маєте, жесте ня так обрабували, та оддайте пінязі, бо чим буду веснувати?

— Ід заволодо до перуна ясного, можеш не до Пана Бога скаржити.

— До Пана Бога скаржити не потрібую, бо Він і так видит мою кривду, то нех ти заплатит.

II.

І Пішов Петро зажурений до дому. Не дивився вже в сторону Васькової хижі, бо великий жаль чув до нього. Жив собі своїм життям, та коли інші бунтували його проти Васька, він лише махнув рукою та говорив:

— Хай йому Бог заплатит.

А Васько замість того, щоб лишити сусіда в спокою, бо вже його занадто боляче скривдив, почав ще

МУЗИЧНА НАКЛАДНЯ Т О Р Б А Н У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СВ. СОФІЇ 78
висілає за попередім надісланним 2 злотих

ЗБІРКУ ПІСЕНЬ З НОТАМИ НА СОПРАН І АЛТ ДР. О. БАРИЛЯКА

Я Г І Л К И

У цій збірці міститься 65 найкращих пісень-яглок, які можна виводити з хорозвом коло церкви на Великдень, а також на майданках і на сцені через шпіль ряс. Замовляйте цю збірку, в якій крім пісень, знайдете всі пояснення як співати та виводити хорозоди.

нам Українцям, які тут є теж з Галичини, з тамтими не подорозі; вони у свій мішок дують.

Дуже прошу Пана Редактора прислати нам наш український часисис „Наш Лемко“, та до дватри числа „Українського Бескиду“, щоб я міг захопити Братів з Галичини до читання цього цінного часисису. На писанку для Рідної Школи робимо збірку та зібрані гроші разом з передплатою вишлю незадовго.

Дуже сердечно поздоровляю Вас, Пана Редакторе, та всіх Спів-

робітників. Видавництво „Наш Лемко — Веселих Свят — Христос Воскрес пересилає

Теодор Федак.

Від Редакції: Щиро Вам Друже Теодоре дякуємо за гарного листа; часисис висілаємо йи до Перемишля передаємо Вашу адресу, щоб вислати Вам „Український Бескид“. Напишіть нам точніше, як виглядає господарка у французів, не буде цікаве для наших Читачів. Гарзду й Щасливих Свят Усім Вам Українцям у Франції бажаємо!

А Васько аж пинитьсє зі задрости, та де може, то Петрові латку прикупить.

— Смотте но люде, смотте, як тот заволока г нас розпаношнєв. Але то не довго, почкай, небоже, не будеш ти ту панувати.

Якось раз зайшов у село жандарм, та зустрівши Васька, питає:

— Но, цуж гандляву, нема твего Юдка, як ти себе сам даєш ради?

— Та, што мі там Юдка, я і без него потрафю гандлявати, ино мі розпінеш на заваді.

— Но, цуж такего?

— Клопіт маю з тим заволокою, што го чорт откальсє принос до нашего села. Знаєтє о кім я мислю, тот Євчин зять, мій велєбний сусід.

— А цуж он вам злего робіт?

— Жити не дає, ані мі ани гічку, барз недобрый человек; а што найгірше, же він якиси комуніста, на мое сумія, же правду повідам. А жєбисте, пане шандарю, чули, што він бесідує, тобистєся за голу взяти. Така пєвяра невжита, же нех Матка Боска хранит і захавт каждого хшеного от такого человека.

Жандарм шось собі написав і пішов. А за два дні отримав Петро вїзвання до поліції і як пішов, так там і лишился. Ганя ходит, розбивається, плаче, а Васько аж руки затирає, що так скоро позбувся ворога.

Та правда завжди виходить на

Схаменіться

буде люди, бо лихо вам буде!

Село Заболотці на перший погляд має досить гарний вигляд. Гарні хати, черві поля, коло села веться річка. Але влізти в середину, подивитись ближче життю села, то справа представляється цілком інше. До села приходить тільки один український часопис та кілька чисел криницького баламута. Зі Заболотець виїшов український священник о. Василь Дик. Вийшов і якийсь судовий урядовець п. Галік, який за два гонору і куска хліба, змінив свою віру та перейшов в чужий табір. Всі заболотські газдове звуть себе „русскими“. Старші тільки середі чекають, коли то в Сяноці торг, тоді збираються по двох-трьох тай на торг. По торзі заходять до „Лемка“ на перекуску. Тут зійдуться і газдинні, котрі мають пенсію, або своїх мужів чи то „в Гамеріці чи Боргантині“, тай годяться, попивають чисту, оспівують „Одна Русь свята, одна рус-

ска ріка“ — чуть там „Вра чудна моя православная“. Часами добре почіхряться, поскородять палицями, та вечором сунуть домів. А молоді: хоч як то кажуть „біда по за вуха свище, то гої!“. Та як старші чекають на середу, так молоді на забаву. День перед забавою в селі ревізії. Дівки покрадими виносять горцями збіжжя, шулюють за яйцями, несуть до Вовка, а за це купують різні витребеньки: як пудер, шмінку, перфуму. А приїде забава, все те пристроєне, все в панських строях, в сухнях бальових, в беретах, в білих рукавичках, від кожної перфума аж заносить. А парібки в драхтах, помпак, з зубів „дласкі“, „егіпські“ не виходить. Егеж! А в голдові сівка, а кишкі марша грають, в хаті біда, батько та мати без сорочки зі западеними очима лежать на печі та постогнують. А синочок і двуся вживає світа „ріже паню“. Пийте, гуляйте, слухайте кацапських

хрунів, ріжте панів, сидіть по жидівських закамарках, Фішлях, а вам все здається, сама манна з паде вам з „воблаків, все зродиться та сама благодать спаде на вас“. — Хіба сам чорт повлазив у людські тіла...

ЗАБАВА Й ЗАБАВА.

Недавно „гості з Сянока“ справили в Дубрівці забаву. До самого рані пили гості чисту монопольку, та піфко червоне, до самого рані викрикували „Едз, пій і попуцуй паса“. До самого рані снівали „Піє Куба до Якуба“. Цілий другий день в громадським домі, де міститься читальня „Просвіта“ були повторені вікна та двері, цілий день не можна було до середині приступити. По доліні валялися бочки з пива та пляшки. Чи це має бути поступ? Так ширите панове свою культуру? І то з „Т. Ш. Л.“. Чи на це в Товариство, щоб організовано пити? А ви п., „шовіту“ Грубель на таке позволите?! А якби так українці забрали сало, оїго! тоби то було ріжних закалень, ріжних донесенє. Поляк-грекокатолик.

верх, то і Петра винустили небаром, але Васько і тим був задовольнений, бо міг Петрові „цокати“ при кожній нагоді:

— Видиш, ти такий сьвятий та порядний, а я шахрай і злодій, але я іщи в криміналі не сидів так, як ти.

Та не довго довелось Васькові так воювати.

Була весна. Одного понеділка вибрався Васько до міста на торг, жінку виправив у поле садити цибулю, а дома остався сам хлопчисько, котрому мама казала згребти сухе листя в городі, щоб скоріш трава росла. Пішов хлопчисько з граблями в город, нагромадив багато листя, позвиосив під стодолу і піпана лив. Від листя займився соломиний дах, пішла з димом стодола, згоріла і хата. Щастя, що вітру на дворі не було, бо пішло б ціле село з димом.

Коли вернув Васько з міста, за став на місци свого обійстя купу гарячого пополу.

— Кара Божа, — говорили люди, та майже ніхто не жалів Васька, ніхто не журився тим, де він буде спати та що буде їсти з ріднею, а тут Великдень за плечима.

Один Петро милосердився над нещасливим сусідом, дарма, що той ворогом йому був, та ніколи добрим словом до нього не промовив. Приходить Петро до Васька, бачить, як він сидить на згарцях свого дому

й ляментує, та подаючи руку нещасливому каже:

— Та што будете, сусідо, ляментувати, Бог засмутив, Бог і потішиш. Зберється і подте до мене. Великден іде, та треба якось по християнски одсьваткувати того великої сьвато. Моя хижка, тотя, штом купив з Юдки, порожна стоїт, то сьт брат приїде з Гамерики, то сьтам сидте, а пак Бог поможе, поставите си нову хижку, тай забудете на гнешньой нещастя.

Васько глянув на свого „ворога“, та до слова не міг прийти. Сльози горохом падуть з його очей на засмалену попелом чутаню...

— Сусідо, — озвався врешті; возте си обуха та по голові мене заїдте, жєжим ани не зпнзвуть, то мі легше буде, як тепер, коли ви мі подаєте руку і поміч.

— Нема часу, — каже Петро, на таку бесіду, така зяб на дворі, берте газдиню і хлопчиска та подте до хижі, моя Ганя спече дяку паску і ддя вас...

Васько з жінкою перейшов до Петрової хижі. Хлопчисько під вражінням пожару зовсім стратив розум і треба було відвезти його до шпиталю в Сяноці.

Свяго Воскрєсення зустрічав Петро в погідному настрою. Бо як їє радуватися? Минули чорні хмари людської злоби, що недавно над ним нависли, його воріг недавній не є йому вже ворогом.

Сьгодні рано були оба в церкві на Воскрєсній Утрєні. Коли залунала пісня: „Христос воскрес“, Васько підійшов до Петра, похристосовався з ним, та витягнувши з ременя три сотки золотих, каже:

— Возте, сусідо, то ваши півязі, я вас ошукав на кони, я замінвав вам г ночи здорового коня на каліку, ганьба мі гнес велика, возте півязі і забуде.

— Не возну, я уж забив о шиткім, сховайте назад.

— Не сховам, сусідо, я не годєн тих півязи носити г ременя, тимчасом берте то за коня, а пак я дам їщи за коїрної.

— Нич мі ся од вас не належит. — То я шмарю тоти три стівки до огня, як ви не вознете.

— Коїстєся так наперти, то не мечте до огня, лєм дайте на церков, — каже Петро.

— Лечу, уж лечу, дам на Божу хвалу, за отпущения грїхів, лєм ви, сусідо опустє мі...

З Воскрєсній Утрєні вертали оба вчорашні вороги, як приятєлі, як брати.

Добрий утївий лемко, Петро, що пристав з гір до Ганки й навернений з блудної дороги Васько коняр.

Оте все згадує у Воскрєснє Недїлю Петро, проходжучись по садку, а душа його так радїє, немов рай на землі знайшла.

В ювілейному році.

Від найдавніших часів нашої історії замешкувало лемківську землю українське племя. Не були це ні Москалі, ні Словаки, тільки Українці. Промовляють за тим численні історичні сліди й пам'ятки на Лемківщині. Тут належать:

Історія села Андріївки, її старовинні пам'ятки, які свідчать, що перші поселенці її основники тої місцевості походили з українських племен. Відтак початки Орнави, теперішнього Тилича, історія міста Сянока, місточка Ясєлка, теперішніх Ясєльськ, початки та назви таких місцевостей, як Сторожі Малі й Великі, Половці, Юривці, Костарівці і т. д., вказують на старовину, історичну дичність лемківської землі зі старою княжою державою. Історичні землі теперішньої Лемківщини не мали ніколи ніякої дичности з Москалями, ні з Московщиною. Навпаки! Староукраїнські князі мали тут свої розлогі, земельні посілости, які добра, які після пам'ятного, 1340 року перейшли на власність польських королів, та польських духовних і світських вельмож. Звідси то й численні, парохіальні ґрунти українських парохій на Лемківщині, хоч їх і надавали польські королі, та вельможі, були історичною спадщиною бояр і князів. А приналежність тодішнього, лемківського населення до українського племені змушувала нових власників і господарів до закладання і фундування на тій землі не костелів, але такі східних церковей і парохій.

Отже вже за часів княжої держави звязалася Лемківщина тісно зі своїм, рідним, українським плем. І то так під культурно-національним, як і під релігійно-церковним оглядом. Вправді від походу польського короля, Казимира Великого, в 1340 р., Лемківщина втратила найскорше свою приналежність до галицької, княжої держави, яка тоді теж і сама перестала існувати. Однак не втратила вона ніколи своєї культурно-національної, та церковної дичности з прочими просторами історичних, своїх земель.

Тим самим Лемківщину втягують і на даліше з її українським, матірним плем у всі природні вузли національної спільности. Тут належить спільна українська мова, якої вживають на Лемківщині. Виступає вона тут у формі спеціального, лемківського діалекту, однак не є це мова — ні московська, або т. зв. „руської мови“, — ні польська, ні словацька, ні якась окрема, племен-

но-лемківська, тільки українська. І такою залишиться вона назавжди! І нема тут у наших Лемків ніякої, спеціальної, лемківської народности, тільки народність українська!..

З рідним, матірним плем, дичить теж Лемківщину спільна словесна та обичаєва культура. І чи що культуру творили самі Лемки, чи помагали їм також при тім їх брати зі Сходу, то завжди була вона одною й тою самою, українською культурою. Вона не мала, ні не має ніколи нічого спільного з Москалями, ні з Московщиною!.. Вправді пишуть і кажуть, що на Лемківщину спроваджувано з давнини німецьких і волоських колоністів-осадників. Однак ті колоністи були тільки чужим, напливовим елементом, підчас коли Українці-Лемки були артохтонами на своїй землі, та втягнути тих колоністів у свою українську, етнічну масу.

Вкінці зі своїм рідним, українським плем втягеться теж Лемківщина і під церковно-обрядовим оглядом. Християнська віра у схильному грецькому обряді, та зі слов'янським Богослуженням поширилася на Лемківщині завдяки місійним впливам слов'янських Апостолів, св. Кирила й Методія. Первісний, церковний центр Лемківщини був правдоподібно на Моравах. Опісля, коли християнська віра прийнялася й поширилася на старинній Україні-Русі, та коли зроста в могучі впливи старо-українська, княжа держава, від тоді мала вже Лемківщина свій церковний осередок (єпископство). Таким осередком був для Лемківщини Перемишль. Вправді були за часів єпископа Винницького спроби заложити окреме єпископство для Лемківщини в Сяноці, однак вони не повелися. В найновіших часіх ті спроби віджили на ново — і то не з релігійних, але з інших причин.

Однак маємо сильну надію, що як в давнині, так також і тепер, так теж і на будуче — Лемківщина, ця наша дорога, українська Лемківщина, — не стане ніколи колонією Москви, а наші Українці-Лемки не стануть ніколи Азіятами-Москалями!..

ЧЕРЕЗ „ПРОВСВІТУ“ — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПЛАПОМ „ПРОВСВІТИ“! НЕ ЖАЛИМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Чергова забовона.

Т-во „Луг“ у Вороблику Кор. одержало таке письмо:

Urząd Wojewódzki Lwowski

Wydz. Spół. Pol.

L. P. B. S. IX. 249

we Lwowie, dnia 5 kwietnia 1938.

Do

Zarządu Gimnastyczno-sportowego
Towarzystwa Łuh

we Wróbliku król.

do rąk P. Stefana Tupiaka

Urząd Wojewódzki Lwowski на podstawie art. 16 rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 23/12 1937 o ochronie granic (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 83) zakazuje rozwijania przez stowarzyszenie p. n. „Gimnastyczno-sportowe T-wo Łuh we Wróbliku król. wszelkiej działalności на terenie pasa granicznego.

Równocześnie Urząd Wojewódzki po myśli art. 87. ust. 4 rozp. Prez. R. P. z dnia 23/3 1928 o postępowaniu administr. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) postanawia natychmiastową wykonalność tej decyzji.

Od niniejszej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Minist. Spraw Wewn. przez Urząd Wojewódzki Lwowski в terminie dni 14 po doręczeniu.

Za Wojewodę:

Dr. I. Bechmetiuk

З приводу розв'язання „Лугу“ насувається питання, яким способом вороблицький панотець Іван на цілі 4 тижні перед надісланням з Воєводства повного документа, міг переконливо впевняти: „Ого! вже розв'язано! Поїдемо да треба й буде шлюс...?“

Старшина Товариства „Луг“ внісєла відклик до Мініст. Внутр. Справ у Варшаві. Незалежно від цього, апелює до П. П. Посліз з Української Парламентарної Репрезентації, а передовсім до Вп. П. Посла Целевича, в проханням — поробити відповідні заходи в компетенційних чинників щодо припинення діяльності статутного працюючого Товариства.

Старшина Т-ва „Луг“ у Вороблику Кор.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

пам'ятайте, що всі закупи треба полагджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й колоніальні товари, насіння господарських рослин і трав.

З НАШИХ СІЛ І МІСТ

ЗАГУТИНЬ КОЛО СЯНОКА.

Загальні Збори нашої Читальні „Просвіти“ відбулися дня 26. XII. 1937 р. На цих зборах Виділ здав звіт зі своєї 5-річної діяльності. Наша Читальня „Просвіти“ основана 26. грудня 1932 р. Продовж 5 років діяльності було: 46 зборів Виділу, 501 сходина, полагоджено 276 різних писем звязаних з культурно-освітньою діяльністю Читальні, з цього прийшло 176 писем, вислано 100, відбулося: 31 відчитів, 16 вистав, 4 концерти в честь Шевченка, 1 день Матері, 3 дитячі садики, 1 фестин, 2 самотні гуртки, 7 забав з танцями. При Читальні є діяльний мішаний хор. Членів є 89, в тому 71 мужчин, 18 дівчат. Читальня дала почин до основаня кредитової кооперативи „Згода“ й Кружка С. Г. На основаня „Лугу“ не одержали дозволу. Це звіт секретаря. З черги звіт бібліотекаря. В бібліотеці є 535 книжок. Куплено 344 книжок; інші подарували різні громадяни та українські установи. Всім жертводавцям складає Виділ Читальні „Просвіти“ щирю подяку. Осіб, що читали книжки було 65, вони прочитали 6257 книжок. Читальня передплачує „Український Бескид, Місіонар, Неліло, Нашого Лемка, Жіночу Волю, журнал Просвіта й Дзвіночок“. Продовж 5 років у приходах було 1,019.33 зл., у роходах 990.08 зл.

ДУБРІВКА РУСЬКА.

В неділю дня 27 марта на Дубрівку заго스티ли милі гості. Амагорський Гурток зі Загупиня, який г. домівці читальні „Просвіти“ відо грав штуку „Заклятий яр“. Вміло гра аматорів будила подив у присутних. Вистава зіставила милій, незагтертий спомин. Нажаль цего разу публіка недовисала, так як іншими разами. І невидюмо до старших газдів та газдинь, здається воліли „парити крижкі“ на печі та „пекати“ розсілку, як їти на виставу. Загупинський молоді слава. На тім місці щира подяка всім аматорам за труд та старання. Рівночасно дуже просимо ше колось до нас звантати. Ах, як ця вистава була не всмак на-

шому Міхалові В., який не міг собі бідолоха місця знайти, тільки ходив і кричав: „Я вас науче . . . . . я вам покаже!“... А люди кажуть — на те віл — аби ричав. . . . .

ГРУШІВКА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Не перевелися ще на нашій земленці нещасні жидівські Івани. Недавно відбулося тут жидівське весілля. Несвідомі грушівчани хотіли приподобатися пейсатому Срульові та побудували йому браму з написом „Вітайми госця“, наче делькому зовеві! Знаємо тих майстрів, але покищо їх імен не подаємо до загальної відома — бо вони прийдуть до розуму й ганьба, яка їх накрила, найбільша для них кара! Але нимно це останній раз на пересторогу всім і завяляємо, що на першій стороні будемо великими буквами всіх друкувати, якщо вони за чарку горівки, або як чертежани зовуть „воковити“ й пачку „літкікі“ продавали б жидовині народно честь!

СЯНІЧОК.

До нашого села Сянічка приїхало зі Сянока кількох москалів з манилом і давай розбивати народ, закладувати своє гніздо „Русску С. Організацію“. І в хаті одного господаря, зійшлося кількох темняків, де нібито переведено збори. За чарку окувитки й за кавалок ковбаси записують свою душу чортові, Гей гавдове, та вже еволюс у вас сизий, коли то вже раз прозрієте, коли раз уже отворите очі. Чи не ліпше йти

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ несебодійний в кожнотому Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Подлинне число коштує 20 гр. —

Річна передплата в краю 2 зол. Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

разом з нами, в неділю прийти до читальні почитати, поговорити як личить культурній людині?.. Ні, один з другим лізе до нехриста Нафтули та тут лізе в горджалу отрую, тут як та худоба валяється по під лави та як худоба ричить.

Пек ти з такими людьми, Сором писати, шкода слів.

Та нема крашої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188

Сянічок Т. Шевченків. Не схиляють від прапора.

Заходом читальні „Просвіти“, дня 3 марта уладжено концерт у честь найбільшого українського генія Т. Шевченка. Сала повна гостей молодих і старших зі Сянічки й поблизьких сіл; всі прийшли поклонитися незабутньому Батькові Тарасові! Всі прийшли похилити голову перед Тим, що ціле своє життя борюва за свій народ. Всі точки програми гарно виконані, були нагороджувани рясними оплесками. Пам'ятайте, що ніколи не зійдемо з правильного шляху, ніколи не зйдемо на мانیці, завсідги будемо повні віри у сповнення наших все-національних ідеалів, як будемо пам'ятати слова Шевченка: Боріться, поборете. Вам Бог помагає.

СВІЙ ДО СВОГО ПО ЧУЖЕ.

Є в нашому селі sklep український п. Вовка. Але що з того, коли п. Вовк не хоче брати товару у Торговлі, тільки в якорьс там жиди Духа. На цьому місці ми, громадяни Дубрівки, завяляємо, якщо не буде у вашім sklepі товару українського виробу, то ми перестанемо у вас п. Вовк купувати. Не хочемо купувати чужого товару, коли маємо свій рідний. А не хочете, обійдеться! Ми знаємо дорогу до Народної Торговлі в Сяноці.

До щастя й добробуту

Сверджуємо під цю пору у світі велике зденерування. Настрої ренні опановують нині більшу частину суспільного світа.

Якщо ми так застановилися, яка є причина тих конфліктів — то все стріємося з одним — гін народів розвиватися.

Пощо Мусоліні тільки тисяч воєнів своїх вислав добувати далеку Абсінзію? Чому знов Японія веде безперервну війну з Китаєм? Чому всі держави наперегони до зброї — та одні перед другими кричать — хто з них сильніший? Отже йде боротьба за право до існування, з якої побідно виходять тільки народи сильні, здібні до життя. Слабі знова падають у змаганні.

Причинитися до сили своєю на роду — велика річ. В чім проявляється ця сила: отже в духовому зєднанні всіх членів одного народу — над яким зніє одна вснада ціль, яку всі бачать і до неї змагають.

Придивляючися цій саме економічній сторінці життя наших Лемків — зауважимо такі моменти. Загал Лемківщини скромний — нарікає на бідну — та на всі обставини, які все до гіршого ведуть. З другої сторони прислухоуючись до проєктів оцх наших західних братів — ствердімо незвичайно здорові, доцільні проєкти — які часто нас дивують — скільки то інтелігенції криється в вашій хатині. Але за проєктами приходить розчарування в час, коли треба вирішити, при помочі чого ці пляни зреалізувати. Хто нам дасть на це грошей?

І в зустрічі з тим питанням пропадають найкращі проєкти. Люди втрачають віру у власні сили, знеохочуються до всього і поволі скоуюються в долину. Дивляться пригноблені, як хто інший використовує їх пляни маючи це, чого їм власне браку — а не капітал.

Але призадумайтеся трохи: Чи не держить кожний з вас по кілька золотих нераз місяцями — складаючи їх на повну ціль. І бездільно лежать ваші золоті, а коли вас є таких тисячі — то тисячі марнується. А по церковних касах чи брацтвах — що діється з грошами. Читали ми недавно, що в одному селі на Лемківщині обікрали церкву і забрали скело два тисячі (!) золотих. І тут подвійна втрата — пропадають безповоротно складані на благородну ціль гроші, по друге

нічим не приживаються до розбудови нашого господарського життя.

Ці гроші натомість вкладає до своєїго банку — раз приносять певні відсотки для їх власника, по друге зібрані від тисячів — творять поважні суми, з якими можна приступити до реалізування дуже навіть сміливих проєктів. І тоді наші варстаті ростуть, в них знов росте свільність наших робітників, а через них знова наші родини мають можливість прожиття. І тоді на наших очах не powstaють чужі фабрики, які висисають все найкраще з нашої землі і висезають до своїх — але тоді скарби природи збагачують нас.

Подавимо на міста, хто там живе і з чого живе, то побачимо, що кілька тисячів чужинців ми годуємо нашою кєравницею. Що — від досвіта до ночі працюємо — все мусимо їм віддати — а вони знова спрямовують цей наш грїш в своє господарське життя, в свої фабрики — між своїх робітників і т. д. Вслід цього такий — який ми тепер у нас бачимо. Ми є безробітні і бїдемо на своїй землі тамтє знова безробітних не мають і в достатках живуть.

Кожний з нас прецінь мусить вратитися до освіти. Обчислення вказують, що перієчно в Польщі селяни видають 18 зл. річно на закуп товарів блаватних. Сто тисяч населення видає отже одні мільон вісімсот тисяч (!). Такі обороти можуть вже бути основою для 50 наших торговельних станиць. І тек в кожній бражці.

Пора змінити наш спосіб думання. Коли хонємо йти вперед покращувати свою долю — мусимо розуміти дві правди:

1. Не дозволити нібодному золотому лежати бездільно в наших шуфлядах чи церковних касах — а все хочби і на роковий час віддати за посередництвом своїх банків в розбудові своїх варстатів.

2. Згуртувати відповідні капітали — ставити свої станиці по наших містах та всі свої закупі полагоджувати в них.

Лемко.

Сільський Господар у 1937 р.

Дня 31. березня відбулися Загальні Збори Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар“ у Львові. Кілька даних, вибраних зі звітномлення з діяльності за 1937 р. дає нам погляд на працю і розвиток цієї установи, яка дає про піднесення хліборобської культури нашого села.

На день 31. грудня 1937 р. мав „Сільський Господар“ 60 повітових філій, 1840 кружків, у цих кружках 126.450 членів, які в платні вкладали за 1937 рік, а між ними 19.152 жінок. Крім цього обєдував „Сільський Господар“, як своїх членів, 2.216 кооператив усіх видів і ступнів. Разом усіх членів „Сільського Господаря“, тобто філій, кружків, кооператив та фізичних членів було 130.566. Фахову працю вело в централі 12, а у краю 127 фахових працівників. Між ними фаховими працівниками було в централі 7, а у краю 58 інжинірів-агрономів, себто фахівців з високою освітою. Інші фахівці — це інструктори для праці серед господарів, інструктори для Хліборобського Вишколу Молоді, інструктори садівництва, пасічництва і т. д. Таким чином велику фахову працю вело зчало спеціалістів, які зуміли підтягнути працю Товариства на відповідний шабель.

Т-во „Сільський Господар“ розвивається тепер добре, чого доказом є хочби те, що в цьому році прибуло 157 кружків (11,3 проц.), 23.085 членів (23,3 проц.), в цьому 5.587 жінок (41 проц.). Самі кружки і філії „Сільського Господаря“ зібрали на свою працю поверх 183.000 зол., з чого близько 2/3 припадає на самі членські вкладки, а поза тим зібрали ще близько 100.000 зол. з інших доходів, про які вони поділяли.

В 1937 р. відбули Ради Філій і Кружків 6.467 засідань (1936 р. — 4.299), сходин і нарад 7.591 (1936 р. — 4.884), понад 200 курсів, 35 об'єднань в округах 16-ти Філій, в яких взяло участь поверх 68.000 учасників (1936 р. — 14 об'єднань). Свято „Сільського Господаря“ 16. травня („Свято свободи“) обходили майже всі Кружки.

ЦЕ Й НИНІ МОЖЕТЕ ПРИКУПИТИ ЗЕМЛІ,

тільки треба мати готівку, а на те треба щадити в

Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові

ул. Словацького 14. (Філія: Станіславів, ул. Собіського 11)

При Централі Т-ва „Сільський Господар“ працювали такі Головні Секції у діловому році, що нормували фахову працю в краю: 1. Організаційна Секція, 2. Секція Допомоги Хліборобському Шкільництву, 3. Секція Хліборобського Вишколу Молоді, 4. Секція Управи Рілля та Рослин, 5. Секція Годівлі Тварин з Комісіями: плекання рогатої худоби, свиней, дробу і криликів та овець і кіз. 6. Садівничо-городнична Секція, 8. Секція допомоги домашньому промислові, 9. Секція Плянтатору Цукрового Буряка, 10. Секція Плянтатору Тютюну, 11. Секція Ліничних Зел, 12. Союз Плянтаторів-уділовців Рільничої Цукроварні „Поділля“ А. С. в Березовиді Великій, 13. Секція Сільського Господаря.

Крім повищих Секцій існує при Централі Товариства Інспекторат Агрономічної Праці, що складається з представників Централі та Р. С. У. К., „Центросоюзу“ і „Маслосоюзу“.

Та не легко було працювати „Сільському Господареві“ в цьому році. Вказує на це хочби розважання філії „Сільського Господаря“ в Луцьку на Волині та 52 кружків, що їх ця філія оснувала та довгі роки з великою користю вела. Була це одна з кращих філій „Сільського Господаря“, де працювало 6 фахівців, де різні ділянки господарської праці були справді на відповідній висоті.

Згадати треба теж, що не зважаючи на заходи багатьох сіл нашої Лемківщини, не дозволили у краєвіському воевідстві оснувати іншого кружка „Сільського Господаря“.

Також від „Сільського Господаря“ у 425 селах Секції Охорони Тварин, які об'єднували поверх 37.000 членів-господарів, та опікувалися поверх 50.000 штук худоби. Працювала тут кільканадцять ветеринарних лікарів, що викладали про гігієну та годівельні умовини для худоби, а тимсамим врятували величезні гроші для нашого селянства, які продаються через загибель худоби. Але в цій акції догналила вода обезпечену діяльність та розважала у цьому році цілу цю діяльну працю „Сільського Господаря“.

СВЯТОЧНЕ ПЕЧИВО ТА ПІСТА

найліпше на

МАСЛІ Й НАБІЛІ

тілкви

Маслосоюзу

Жиди, комунізм і Церква.

Духовим батьком комунізму був жид на імя — Маркс. Отже комунізм — це п'яд жидівського духа. Розробив і до московських умовин приминив отой жидівський духовий витвір Ленін, татарин із походження. Але цей Ленін м. ін. сказав: „Одиноким, найбільше небезпечним ворогом комунізму є католи Церква“. Чому? Бо людина з релігійним світоглядом не тільки що ніколи не настивить себе прихильно до комунізму, але навпаки, все й в'ялоді буде поборювати цю духову ботрую навіть за ціну свого життя. Для людини, в душі якої сидять глибоко закорінені благородні християнські засади любови ближнього, для якої християнська мораль — це якби, щоденний хліб насущний — для такої людини комунізм із своїм звирячим характером є чимсь найбільше гідним погорди, чимсь найбільш осоружним. І знаючи про

мінється нагло з людини в хижу звірюку.

Недавно відбувся в Познані процес проти комуніста Новака за те, що застрівив римо-католицького священика Штрайхера. Сього огидного вчинку доконав цей драб у костелі саме в хвилі, як священик після св. Євангелія виходив на проповідницю сказати слово Боже. Шо за гідкий злочин! Убити людину за те тільки, що вона виконує обов'язки Божого слуги — це прямо не вміщається в здороводумаючій голові. А чейже факт є фактом. Шоого злочинну доконав Новак. Хто він? Польський робітник, що є нічим іншим, як тільки продуктом-виробом жидівсько-комуністичної пропаганди. Як уосіблення комунізму стрідами задував злочинець недопустити до голосу Христа.

В цілому ряді комуністичних процесів виступають звичайно май-

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ бажає

ВСІМ

СОЮЗАМ, КООПЕРАТИВАМ І КООПЕРАТИВНИМ ПРАЦІВНИКАМ

ДИРЕКЦІЯ, СЛУЖБОВИКИ, РОБІТНИКИ

“ЦЕНТРОСОЮЗУ”

Христос Воскрес!

те, комунізм у першу чергу повів найнещаднішу боротьбу проти Церкви. Розстріляв десяток тисяч священства, замкнення десятків тисяч церков, постійне переслідування вірних за виконання релігійних обов'язків — ось жахливі підсумки тієї боротьби.

В своїй пропаганді поза границями московський комунізм звертає найбачнішу увагу теж на Церкву. Це правда, що він не може тут так як у себе жорстоко розправлятися з нею, але за те всіми способами намагається підорвати її вплив і авторитет серед вірних. Жидівські висланники комунізму в своїй чорній роботі намагаються в першу чергу відорвати народ від Церкви. Роблять це по найбільше в той спосіб, що різними брехнями та видумками захитують довіря парохіян до свого душпастиря, зваляючи в легководущі одиниці різні несотворені речі про духовенство й релігію. Й коли вдасться вже їм когось збаламутити, тоді цей хтось пере-

же самі жиди. Жиди є передовою сторожию комунізму, який має заперевити їм владу над світом. Отже жиди, де вони не були б, намагаються розбити єдність у християнській родині, відгинути її від Церкви та тоді так розторожено масу повести на свої усуги.

Ми писали й писати не перестанемо про цей новополіганський світ і завжди будемо бачити у вас згадати всім нашим читачам про небезпеку, яка чигає на нас у наших горах. І до цієї праці запрошуємо всіх, що мають Бога в своєму серці.

Уривок з листа:

...пришли мені в листі паперці

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Іван.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

Майдруймо го рідних селах.

ЛАБІВЕЦЬ.

З Угрида ворхами і горбами мандруємо даліше на північний захід. По трьох кілометрах гірської мандряжки доходимо до Лабівця.

Лабівець це 39 хатне лемківське село. Церкви не має, тому лабівчани свої релігійні потреби ходять сповняти за 3 км, віддаленої нашої церкви в Лавовій, куди вони є приналежні.

В 1877 р. Лабівець числив 299 самих наших мешканців, а останнє число їх піросло 85 душ.

Назавсяк тих тімшаних лабівчанів слідуючі: Копильчак, Маслей, Шпайка, Птах, Лабівський, Осик, Хованець, Новацький, Заверак, Марчак, Єдмак, Шептак, Патролчик, Ворона, Гбур, Шаршунь, Ковей, Поліжак, Даньчак, Бубно, Вишовський, Пеляк та Кидонь.

Лабівський поля й верхи з заходу осягають: Кобилярка, (гора) Млаки, Чертежик, Над Чертежиком, Бубенські, Комшанка; зо сходу: Бобакієво, Кошариська, Куляндякво, Чермера, (панський ліс) Над Чермером і Припір.

Річку, що пливе селом зовуть Потокком. Історичних записок, на місці не знаходимо ніяких.

У селі є школа та читальня Качковського. До тої останньої час до часу заглянуть лабівчани. Поза тим вона спить.

Одначе, віримо, що увесь Лабівець побачивши як і що і куди, зірветься зо сну та піде нестримно там, де правда й братня любов.

ЛАБОВА.

Відпочивши хвилинку у нашій лабівській, українській кооперативі „Надія“, яка, як на Лабівець, щоб оглянути що, в дечім слову, „Гміну Збіркову“, до якої належить: Котів, Камяна, Нова - Вєсь, Лосє, Рогожа Велика, Крижківка, і громада Лабова. Приходимо до Лавової, і, тут, перше, що спостерігають наші очі — це з поміж сірих лабівських хаток, стріляючи до неба — вежі двох Храмів Божих.

Одні з них, це наша греко-католицька, в 1784 р. вимурована, церква під Похоровам Пречистої Богородиці. Другий, це два літа тому назад побудований „Странним, Товариштва Школи Людовей“ і ладий доброї волі — рим-католицький, деревяний костел св. Станіслава Біскупа, а який може помістити 1000 людей.¹⁾ Оглядаючи

ці два лабівські Храми Божі, зараз таки почислимо мешканців Лавової. Отож в 1914 р. Лавову замешкувало 838 наших греко-католиків - лемків, 43 поляків і 372 жидів. Зновже по останьому обчисленні, в Лавовій проживає 860 наших лемків, 150 поляків та 400 жидів.

Тим, останнім, з давнен-давня прозивається в Лавовій, як у Бога за дверями.

Ще колись, коли то сирій, як земля, мужик і деякі лавівчани часто знадобилися кукати до тої „поцешницької“ і кукали до неї так довго, аж на їхній лабівській землі, й то ще в самому серці Лавової повсадовлялися зо своїми хатами жиди.

Та і сьогодні, тим лабівським жидкам не зле живеться, коли на стількох то, як вище подаємо, мешканців Лавової, вони мають: 4 крамничі споживчі, 2 товарні блатвятих, 1 скіри, 1 м'ясний, 1 шинчок 1 касу, 1 пекарню, 1 тартак паровий, 1 склад катуль і 2 гарбарні. До недавна мали тільки одну гарбарню та видно „ганделе“ не згірше їм ішов, на шкрях з мужицької худоби, бо на днях пустили в рух другу гарбарню.

Різнок і на лабівському ярмарку, який відбувається що другий четвер, лабівські жидки не стоять по заді.

В них тоді й блазати й шкуркі „ганделе“ на корови і коні — словом — лабівські жидки „цімес“.

Ех, багато вже, пребаєсто такі „цімеси“ повиїдлюювати з лемківських кишчок п'ятдесятокко, та ще і буде гіндувати так довго, доки лемко не визволять swojego духа з вікової темряви.

На тім позіставимо той „цімес“, а натомість придивимось розозітці Лавової. Отож горшійші кінець Лавової починається від допліншого кінця Нової - Вєси та Котова і як раз понижче, знаємо вже нам, горбка Баранька. Від тогго сербка, адовж головної дороги й річки Камениці, тягнуться наші лабівські хатки геть понижче нашої, лабівської церкви, то є почитально Качковського. Звідси, як вже згадали, у самому серці Лавової, порозміщувалися майже самі жидівські хати.

На диво від цього лабівського ринку, в сусідстві свого римокатолицького костела, а на землі грабійого Стадніцког з Навоевої, яка йому ще з давних часів, у Ла-

По коротких, але тяжких муках померла у лічницю, у Львові

ГАЛИНА СУДОМИРЕВА,

дружина професора Григорія в дні 12. квітня ц. р. Похорови відбулися у Львові на Яйському цвинтарі. Вічна її Пам'ять!

бовій осталася, розбудовуються поляки. Одначе не всі, бо деякі женячково мішаються з нашою вірою куди їм чи нашим пасує.

Наразі тих мішаних подруж у Лавовій є шість чотирі.

Понижче цього лабівського ринку знов є декілька наших хат. А всіх хат у Лавовій є около 180. З цього 26 польських, около 110 наших, а решта жидівські.

З черги наведемо декілька назв лабівських піль та верхів. Ось вони: Ждкар, Симула, Стара Поляна, Бучків Потік, Голінгівна, Чершля, Кіас, Ребро, Кичера, Шовб та Лабівчик.

Оглянувши осятак положення Лавової, тепер підемо слідом історичних згадок про неї.

Першу згадку про існування Лавової маємо з 1345 р. Тому шільком можливе, що Лавова повстала ще за наших княжих часів. Вже 12 поколінь по 60 літ не перебарочити ні в старці, ні в дитині, ні в лимаку молодім та гарнім — на віки-вічні приголубила до себе лабівська земля.

Ніжє зло на землі вірно не встоїть. Ось в 1411 р. семігородський князь Сибгор, воюючи, в тому році сандецькій землі знищив, тоді також і Лавову. А проте Лабона піднеслася з руїн так, що вже в 1591 р. дідич Забелча Ян Бранчківський писемком писавим в Забелчу надав, мабуть за який прислуги, двом угринським братам Русинам, Назарові й Петрові 4 лани лабівського поля на заложення в Лавовій соліства, встановлюючи рівночасно для тодішних лавівчанів судівництво волоське.

З цього ясно, що перед тим часом, тодішніми лавівчанами правила інша зверхність, а не солісти. Стара лабівська церква і цвинтар, а мабуть і приходство знаходилися між Лавовою та Матієвою й мали бути спільні для обох сіл.

Теперішне лабівське приходство основано в 1627 р. В тім то році, 8. X. о. Василь Вишлицький (тодішній лабівський священник) одержав від грабійого Станіслава

¹⁾ З польської газети „Наша Справа“ з 1935 р. ч. 43.

Любомірського за 100 тодішніх золотих, які безперечно на ту ціль тодішні лабівські мужики наскладали, дозвіл теперішше, лабівське приходилося оснувати на т. зв. Демишчаківській ріці.

Опісля той за 100 зл. привілей, затвердив грамотою писаною в Навошій, дня 29. V. 1696 р. синови Василюгому о. Ілаї, син Станіслава Александер Міхал грабя на Вишнучу й Ярославю Любомірський. — Рік пізніше, т. є 26. VII. 1697 р., до того вивинування лабівської парохії, доложив ще комісар грабійого Любомірського — Станіслав з Дмосич Дмосицький грамотою писаною в Чанові, Драгоманівську полянню. — В часах Хмельниччини, лабовяни дали про себе знати так, що подучившись з ватажками: Баюсом, Грицьком з Крижого, Чепцем, Саюкою та Корнутою із Ростоків — нападали на панські двори, розбивали їх і лупили, що тільки вдалося.

Потім, як Богданове діло в тій сторонці загорілося, то й лабовяни, наново, погорбилися під магнатьською ласкою.

Назва Лабової мала піти від цього, що на одному, якось полюванні розвончений медведь мав чинитися на якогось пана і вже чуть його не вбив та в тій хвилині мав прибитти якийсь мужик і відрубати медведеві лапу.

Шквалом є, якраз для того, стара лабівська печатка, на якій є вирублена медвежа лапа і напись: „Любомер, мідь Лабова“. Скільки у цьому є правди — неперевірено, але з цього напису виходить, що з назвою Лабової були якісь спроби переміни.

А тепер, щоб знав маш світ, як наш лабовянин звертує то ось тут їх назвемо. Ось вони: Козар, Вулосцький, Пелак, Польський, Войтович, Бобак, Плетенник, Коцур, Кулянда, Шеніак, Шеліпка, Молодець, Талаш, Яциняк, Зверзач, Ревак, Шипощ, Пелячак, Вархольц, Тихий, Цезор.*) Полівяк, Заа, Калиняк та Момчак.

Шкіль у Лабовій дві. Одна польська, в ринку, а друга, нїби, наша, обкї нашої церкви.

З товариств у теперішній Лабові є: польська читальня у власній домівці, вибудованій заходом Т. Ш. Ль., даліше — „Кулко Рольницький Ль. О. П. П.“ і „Страж Осньова“. Є також наша лабівська кооперативна „Лемко“ у власній домівці.

*) Це Цезар, тільки переукрачене на Цезор — З „Наша Справа“ ч. 43.

Крім кооперативи є ще читальня Качковського. Це одна, може у цілій Лемківщині читальня Качковського, котру можна би назвати читальнею. — В „Дюостровській Історії Лемківщини“ названо її читальнею „Провіти“. І не без причини. Бо дійсно вона, свого часу, вела діяльність читальні „Провіти“. В її бібліотеці є подавляюча більшість нашого друкованого слова, вона давала наші театральні стави. А найкраще те, що, і в сї дні, не слідно в ній вухтового настрою.

Ця читальня має свій власний, мурований, одноповерховий дімок, в яким крім читальні й постерунку П. П. мститься, ще, приватна крамниця товарів мішаних Петра Беймука, який крім тої крамниці має ще пекарню, з якої доставляє печиво до наших кооператив. На будову того читальняного дімку складалася майже ціла лабівська парохія, а крім тої складки, на що будову, позичено з снучного, перед війною, у Лабовій, кредитового товариства „Руска Сила“, 14.000 корон і дімок вибудувано.

Привіла опісля війни, підчас якої австрійські гроші страдали вартість, а сама Австрія розділася. І коли по війні „Руску Силу“, з причини недяльності влівадвано то при тій ліквідації, за тих 14.000

Легко можна навчитися ошаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладає у від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 %, залежно від востоти постійної місячної вкладки.

кор. тим людям, що ці гроші до тогож товариства наскладали, припадо віддати 36 зол. Таким коштом зівстав вибудованій тої лабівської читальні дімок. Перед війною була ще в Лабові Спілька Молочарська, до якої належало з цілої теперішньої лабівської Волости 201 членів.

Здалося б ще про Лабову багатею дечого кумедного згадати та.. відішломе це до Бучковського потоку, хай там мара царствує, а лабовянам скажемо: Усі лабовяни: білий, чи червоний, чи зовсім сїрий — повинні свої фєрби сподікідати від себе на всі чотири вітри та „єдиноумислем бєловєсїти“, а не блукати по ріках Вавилонських..

(Далі буде) никифор.

У світ за очі.

ЛЕМКИ ЗА МОРЕМ.

Перші початки на еміграції були для наших лемків дуже тяжкі. В тих часах були наші лемки щирі й добродушні, нічим незіпсовані, але також дуже темні. Можна було подивляти, як ці неперосвічені і сердечні лемківські селюки давали собі раду на далекій заморській чужині, серед чужих людей, не знаючи ні їх мови, ні звичаїв, ні їх способу праці. Мені сповідали (так спіше о. О. Пристай у книжці: „З Трускавіця у світ хмародерів“) старі лемківські емігранти, яко вояні в самих початках свого життя в Америці мусіли страшно бідувати. Американці вважали їх за якихось дикунів, свадівлі хлопці кричали на них, кидали каменями й робили різкі пакости. „Бувало“, розказував мені старий Логинець з Мек Аду, „я цілими днями не мав у роті страви й не було де мені голови притулити. Ніж я не міг знайти роботи! Та милосерний Бог зівстав якусь шкуру дуру, що заопікувалася мною. Дали мені

притулок, нагодували та ще й помогли вишукати працю“.

Поверх 95% лемків були зовсім неграмотні. Не вмїли навіть розпізнавати „нумера“. А такий людині тим тяжкє пробитися на чужині. Зате в лемків була енергія. Вони хотїли поліпшити своє незавидне буття й бралися до науки. Вчилися читати, писати, рахувати й англійської мови. Потім деякі з них, особливо молодші, не боялися навіть ваятися до бізнесу. Були запопадливі й до роблялися маєткі. Але не всі прокладили собі шлях до добробуту месною працюю. Серед молоді було чимало ледарів, що за гульнюю при горіцї марнували свій вік, що в інших використовували. Зокрема обманювали дєвачат. У Пастгау, стрейт Нью Джерсі, працювало по фабриках багато молодих робітниць. До одної з них почав у 1910 році залізатися якийсь проїздисий. Довідавшись, що вона має гроші, обцяв оженитися з нею. Та покищо покрити справою так, що легковірчо дівчина взяла з банку ціле своє

заощаджене віно 1.500 доларів і дала йому, Вітрогон видиганив гроші й день перед вінчанням дав ногам знати. Дівчина з розлуки збожеволіла. Померла по двох роках тяжкої недуги. Але її кривда не вийшла обманшеві на користь. В 1915 році закликали мене в Сиракузах до шпиталю, щоб я висловивдав умираючого на заразиву недугу. А ним був саме той молодий обманець, що своїм злочинном загнав у могилу біду дівчини.

Лемки перші з наших земляків почали емігрувати до Америки, перші осіли там і перші ділом висловили своєю правдивою побожністю

хії. Зате в Америці москвофільство прибрало активний характер і поширювалося в міру зросту лемківської еміграції. Спершу не було там священників. А нарід заражений москвофільською та схизматичською агітацією, сам будував собі церкви в тім найліпшим переконанні, що це будуть твердині його „русської єдності“. А поправді чимало з них було розсадниками схизми й національної ворожнечі. Бо з приходом греко-католицького духовенства до Америки, прислав сюди також московський „святіший“ синод батюшок з Росії, що підняли тут завзяту релігійну боротьбу.

Ви до Вашого серця, живе та царює у Вас на веє.

Прошу Вас, Дорогенькі, хай ніколи не сходить Вам з пам'яті ця правда, що **Ви є храмом Божим**. Самому Богу подобається мешкати у Ваших серцях і в них дарювати, а тим самим робити Вас щасливими.

Іх Високопреподобію Отцю І. Качмареві, прлатові і канонікови в Перемішлі, поручаючися святим молитвам, желаю найліпшого здоров'я на многі літа.

Високопреподобію Отцю і Рідні Корнови в Лабовій желаю веселого Христос Воскрес!

Високоповажаному Ю. Тарновичеві, редактору „Нашого Лемка“ і співробітникам його желаю сил, щоб продовжувати культурну працю.

Всечеснійшому Отцю В. Хробаківі в Матієвій желаю много благодатій Божих.

Високопреподобію Отцю А. Федоркові і Рідні в Лісковатім.

Високопреподобію Отцю Е. Хархалісові в Довжиці та Всім моїм односельчанам і знакомим як і теж Шановним Читачам „Нашого Лемка“ щиро желаю радісних Свят Пасхи, Христос Воскрес!

о. Іван Тил'явський.
Брантфорд, Онт. Канада.

КОЖНИЙ МОЖЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ НА ЖИТТЯ.

Вже за одного золотого місячно можна магі життєву безпеку в Товаристві взаїмних обезпечень на життя!

„КАРПАТІЯ“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38.

Ч. тел. 258-43.

Пам'ятайте про безпеку будучності рідні і заключуйте задалегідь життєві обезпекі.

Пишіть за інформаціями!

Стали організувати свої релігійні громади — парохії. Але ці добрі й побожні лемківські переселенці приїжджали вже до Америки затроєні москвофільством. Бо їх панотці, хоч походили з українського народу та жили з нього, та хоч самі греко-католики, чи бодай удавали такій перед своєю духовною владою, рівно займалися пропагандою неділімої Росії, та єдиної, правдивої „русської“ віри. В каригідній спосіб вони зводили нарід на манівці, вишлюючи в його прості серця „науку“, бущімто лемки й москалі, одно й те саме.

Вчили своїх парохіян, що греко-католицьку віру накиннули їм вороги „русского“ народу, себто Рим, поляки, мазенці, а справжнє спасення своїх душ лемки знайдуть тільки в православної церкви. Москвофільські душпастирі вказували на могутність білого московського царя, що із своїм воїнством визволять лемків і ціду „подяремную“ Русь!”

Ґрунт під тверде насіння русофільства й московської схизми був заслабий в австро-угорській монар-

Святотні побажання.

Дорогим мойому серцю Чесним Громадянам, Громадянкам та шкільній дівчорі в Матієвій, Складцім, Ростічках, Чачові, Барнінци, Злошчїм, Щавнічку та Ястрабіку, бувашим моїм парохіянкам як рівнож співачким хорам в Лосім і Новій Веси та диригентові п. Кобанієві і п. Савчаківі, в Новосандеччині, з нагоди Празника Пасхи та другої річницї незабутого нашого пращанія передаю найцирїці мої бажання: Хай Воскреслий Ісус, що Його Найсвятїше Тїло і Кров недавно приніяв

Дитячий садок у Морохові.

Стрий, 8. III. 38. До Пром-Банку — Складачи підписую заву на дальших 10 удїлв і виплачую їх одночасно, прошу **пріямати мені на бжк. рах. кредит до двадцятиратної висоти вплаченних удїлв**. Сподєюсь, що Хв. Дирекція прихильно розгляне моє прохання, тим більше, що моє майно і **добре просперуючий склєп** є доброю запорукою, про що Хв. Дирекція мала нагоду переконатись, стаючи мені ґераз в пригоді — з поважанням. — Сидір Роман.

УДІЛ

ПРОМ-БАНКУ

Львів, Гродзїцьких 1.

уможливило затіягнути позичку до двадцятиратної висоти вплаченних удїлв.

Лемківщина в народніх переказах.

Вживалося, що всенякі гори скидають зі себе тяжкі окови ще тяжчої, лячної панцини. Від борів несло у яри дивне гудіння вітрів; це так теплий вітерець проганяв чорну зиму. А гірські ріки ще ніколи так нагло не злизували своїх сухих мостів. Наче гарячий вогонь, якісь дульки поклали під русло рік, з такою скаженістю погородою викували яри свобідний шлях своїм вертким водяним бурнам. З камінням гори леду підоймалися у двохверхі вежі, що з лоскотом горнули прибережні вілхи, з корінням виривали стрункі смереки, та одна гора другу здоганяючи, пригірцями білої санини заперскували собі очі, щоб у засліпленні тараном штовхнути в тверді стіни граніту й розторощеним плозом круглими баньочками заллати край села й прибережні поля. Аж до ярку, що до млина подавав водяні коні, кригами заповнювалися прибережні корчі дикої рожі й чорної тернини. А в бороздах озерця світли дзеркалами, що аж за очі хапало.

Ніхто в горах не надіявся такої скорої весни; ані цигани, що малими хижочками розсілися на поріччя гірських струмків... Ледви з душею повітали зі своїх бідних хатин, так нагло продерлись гори леду крізь прибережні лози й замели водяною мітлою стежки в село. А під третє кормлення, як сонце хапалося крайчиків гір, уже слюозною шемралай верткі струмки. Хіба на закутках або з високого камінного порога принагненим жеребцем бігли водяні кружки, щоб умити зрівнятися з плесом видовбаного з граніту заглиблення.

Така то в горах перша весна. Хоч і жайворонків ще не чути, а лози щойно надівають нову шату мережану дрібонькими клубяттями ясножовтих брунок. А ліщина подзвонне трійцею китиць і сіє зачаткі горіхам. Навіть вілха й осика не струнчує своїх відмерзлих очовіч та не соромиться своєю наготю. Тільки загопи осіннього посіву м'яккі пелюстки до сонця подають, щоб захопити райдужної сили до твердого прозябання. І голотний зацьп, що в грубих поволоках білого, морозного духу вигрибував у снігу сховані стеблявія коношини та озимини, зависно повертає своїми вічно розплющеними світелками — коли то настануть гарні місячні ночі росюю сполікуваних солодких зел зі зубленими, круглими прилистками...

І народ у горах не надіявся такого раннього сонечка. Бо якже ж воно так? Чому сьогодні не викрикував гайдук як щораня: Виходь на лан, до роботи! — Ані ніхто не ховався за воріття перед поганим оком жидівських наганячів, що невдоволялися одною робочою силою з кожної хати, тільки ціле село гнало б до панцизної крамоли...

Як воно так? Що сталося. Невже ж здійснився пророчений та збійницькою кровю скупаний день свободи? Великих своїх, безпанських весняних робіт?

Важна подія. — Панцини не буде. Кожного дня працюватимеш на своїй землі...

Ні, це не сон. Це правдива дійсність. Панцини вже нема! — Чуєте люди.

Хіба з берега скочити в яр з утіхи, або в ліс піти й кричати, щоб усі звірі чули: Свобода! Без панцини! Від сходу сонця до темної ночі не буде тебе гайдудський нагай напастувати. Чуєте?! Гей ви свобідні! І ми!

Сльозами вмивалося, рясними, село. Зі щирої сердешної пільги.

— Підеш днесь дитинко в зарубки зілля на шипляеш, Матінці Святій гору зілля принесемо. В дарі, що дала силу пережити велику радість. З новою весною... За вілну пісно бескидських гір. Її до суду відьки поклин дамо за її таку опіку. А в церкві всі коліцця восковими свічками понаставляємо, щоб угору несли дяку за надзємське щастя. І за душі тих, що під гайдучками боябами земляньку матір відходжали. Бо їх кровця зміла Христові рани та на дужому Бескиді сонце засвітило...

Таки в день Христового Воскресення. Що Його люди серцем чистим у Господа рікрично благають.

Не зачиналися ні на мить двері. Завжди нові гості. І знов інші. Так з Христовими словами ділитися приходжали. Аж з других січ, усі, що разом на панцині свій вік коротали. Обмінювалися новими, нечуваним словом: Христос Воскрес! Свобода... Воістинно Воскрес!

І храми Господні заповнювалися своїм людом. Від порога аж до тетралоду образ цілувати навколішак ішов наряд і малі діти з ним. Дехто й стежку від камінного окапу до самої церкви колінами замітав... Такий, що найдовше в його спину відався панцизаний нагай і пригоєні мозолі знову розривав аж до червоної крові...

— Чом, мамо, гнесь такі люди добрі? — питали малі діти своїх матерей. — І коліццями до Боженька ходять? Чом?

— Боженько гнесь з неба зийшов і в душечках людських осадювався...

— То Він такий добрий?

— Бо за всіх казав Себе до хреста прибити.

Смоть, о, гев, на іконостасі, між золотокрайкою! На правій стороні Бога Вітця. А ту Його Мати плаче, што Сина Її жиди замучили... Як нашого діда... Тимши? Што тобі ягідок більше не принесли... І на коліцця ти не взяли. Во в граничках їх конання найшло. Так їм душу відбили на переконаннях. — Чом їх гнесь між нами не є?... Злож Ганусю рученьки до Бозя й за діда й за всіх... А з церквіці підемо на гірку дідови базі пасти й пацерк біля них змовити. Бо за діда Бозьво соєньком яснє...

— А я, мамо, кой виросну, Бозьови ручничок вишюю...

— Ой Ганусю, Ганусю, дідова лебідко... Так наряд молився з подлюкою за свободу.

А земля одна усе запам'ятала й твердимі словами записала: Не живий імени твого Бога надаремно й працює овочі добувай! — Шоб ані загінчика ти не виронив з батьківського вінка... А будеш володарем своїх гір.

Памятки свободи виростає на роздоріжжях, над берегами гірських струмків, на шиплях бескидських гір, на пляях і над дєбріями. Хрестом маячили верхи Кичери, Маківки, Яворинки, Діака, Чертежика, Комишанки, Бобаківки, Сивулі, Старої Поляни, Книжчої Гірки, Шовбу, Сиготи, Голниківки, Магурича, Росохачу, Чершлі, Паївки, Медаківки, Пустки та при перехресних шляхах серед бескидського пралісу.

Старі кремезні ялиці падали під ударом білої сокири, щоб скласти на хрест свої рамена та вікову правду свідчити перед цілим народом, що люди зрівнялися в своїх правах. І вшнудували основні закони Бога Творця. На те ж і сонце на небі: щоб усім однаково світило...

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбр.: Широ дякуємо за гарні бажання. Часоміє Г. Волошинівичей шлемо, Христос Воскрес.

Хв. Читальня „Просвіти“ на Лемківщині бажаємо з нагоди Христового Воскресіння, щоб світло науки заходило в кожну — найбіднішу хатину та всі, щоб ставали під прапор „Просвіти“, Христос Воскрес!

Вп. А. Яцків у К.: Широ Вам дякуємо за дотеперішню помішню право. Христос Воскрес.

Вп. Богдан Молочник у Пель: Має заплачено даліше від добродія Т. Бобка зі Суд. Вишні. Привіт: Христос Воскрес.

Хв. Редакція „Відомості Українське“ у Пар.: Заплачено по кінець травня 1939 р. Спасибіт. Бажаємо кращих часів Усім Людям доброї волі. Христос Воскрес.

Хваліяна Управа „Святого Базару“ Санік: За поміщення оголошення числимо точним передплатникам по 3 зл., а на цілий рік згорі по 2 зл. Бажаємо якнайкращого розвитку. Христос Воскрес.

Вп. Володимир Кашицький з Костевої: Бажає з нагоди Світлого Христового Воскресіння й іде з лемківських зелених р-рхів усім нашим Братам у Америці найщиріші бажання Веселих Свят, зокрема передає цією дорогою щирий привіт Йосифові Шпакові у Філадельфії — Христос Воскрес.

Вп. Теодор Стець з Ясл. Руд.: Бажані книжочки вилася ми Вам поштою. Приєднайте нам передплатників у Ваших сторонах. Веселих Свят.

Вп. Мирон Тарнович: Гаразду й щастя Вам з Дружиною бажаємо.

Впр. о. В. Довгович в Америці: Шлемо Вам і Вашим Парохіянам братні поздоровлення: Христос Воскрес.

Впр. о. І. Стангрутук в Ельм. Г.: „Пісню Бесиду“ вилася; бажаємо Веселих Свят.

Всім нашим Читачам у Канаді, Америці, Аргентині, Німеччині, Франції, Югославії та Закарпатті іде Редакція Колегія бажання Щасливих Свят.

Вп. Андрій Капітула з В. Св.: Часоміє будемо Вам даліше посилати з фонду п. Теодозія Гриняка з Канади. Здороavimo Вас християнським поздоровленням: Христос Воскрес.

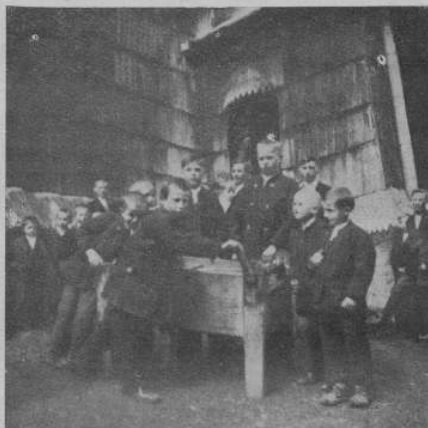
Вп. Читачам у Камниці: Бажаємо Веселих Свят.

Вп. Чмелік: „Наш Приятель“ іде, рекламуюте. Всім нашим прихильникам у Вашому селі бажаємо щасливих Свят Христос Воскрес.

Впр. о. Степанів Венгриновичей: Веселих Свят, кріпкого здоров'я та всего найкращого бажає бувший ученик Михайло Зошак.

Хв. Читальня „Просвіти“ в Полонині: Незаплачено за мин. рік і Бойків. весіля. Разом 4.50 зл. Христос Воскрес.

Вп. Іван Сосницький з У.: до К. Д. в Америці за 3 місяці 1.50 зл. Привіт Христос Воскрес.

Малі школярки у Великій Вірхомлі крутять корбаю на таракалі. Хлопчики в народній неші, наче писаночки, перед церквою в Страстному Тижді.

Видання Р. С. У. К.

Инж. Евген Храпливий: Молочарське книговодство зі зобрами і таблицями до молоч. рахунковости. Ціна 1.20 зл. — А. Гаврилко: Коли повстає нестача товару. Ціна 0.50 зл. — Инж. Евген Храпливий: Основи кооперативного молочарства. Ціна 2.— зл. Органзація і ведення господарсько-споживчої кооператива. Ціна 1.— зл. Читанка про дихварів та шахарів, та про те, як від них визволитися. Ціна 0.60 зл. — А. Божиковський: На зустріч мабутьности. Ціна 0.20 зл. — Ю. Павлюковський: М. Левитський, а 50-ліття його громадсько-кооперативної праці, 1878 до 1928. Ціна 0.20 зл. — М. Кузьмичський: Роберт Овен, батько кооперативної ідеї, Ціна 0.30 зл. — Инж. Др. Гордія Німечур: Хліборобська Данія. Ціна 0.50 зл. — Органзація і праця української Райфайзенки. Ціна 1.— зл. — Календареш Українського Кооператора на 1938 рік (в положивній оправі ціна 1.50 зл.). Ціна 1.— зл. — Евген Томашевський: Явчарство. Львів, 1930 р. Ціна 1.50 зл. — М. Павлюк: Порянок у книговодстві кредитових кооператив. Ціна 2.— зл. — Наші машинів кооператива. Ціна 0.20 зл. — Для науки і розваги. Кооперативні сміхвинки. Книжка І. Ціна 0.60 зл. Книжка П. Ціна 0.60 зл. — М. Росткович: Як можемо прийти до добробуту. Цікава книжечка для всіх. Львів, 1932 р. Ціна 0.15 зл. — Инж. Р. Раковський: Кооперативна мисарня. Органзація та ведення. Львів, 1932 р. Ціна 0.75

зл. — Инж. Е. Храпливий: Що нас болить? Ціна 0.30 зл. — Війна воробив зі шпакани, та інші байки й оповідання. Ціна 0.30 зл. — К. Косовський: Для ближніх, Драма на 4 дії. Ціна 0.50 зл. — Резолюції VII Кооперативного З'їзду. Ціна 0.75 зл. — В. Левитський: Як боролися Поляки за своє існування під Пруссією. Ціна 0.50 зл. — К. Коберський і В. Левитський: Ідеологія кооператива. Ціна 2.— зл. — Т. Е. Крашчак: Спокусник. Ціна 0.50 зл. — Іван Керницький: „Нап Інспектор“. Комедія з кооперативного життя. Ціна 0.50 зл. — Як провадити в книгах обороти з членами й нечленами. Ціна 0.20 зл. — Завдання кооперативних секцій Союзу Українок. Ціна 0.20 зл. — Слово — збірка віршів на кооперативні свята. 1937 р. Ціна 0.60 зл. — Т. Фотинко: Гроби та їх перерібка. Ціна 1.— зл. — Т. Барановський: Кооператив, її природа та мета. Ціна 2.— зл. — К. Коберський: Пляново господарство. Ціна 0.50 зл. — І. Федак: Як розвивалися шкільні каси однадності. Ціна 0.20 зл. — Ю. Танчаківський: Як зберігати товари у споживчій крамниці. Ціна 0.50 зл. — В. Січмиский: Нариси з історії української промисловости. Ціна 1.50 зл. — П. Мигонич: Леон і конопіл. Ціна 0.50 зл. — П. Мигонич: Торгіяля шкірою. Ціна 0.50 зл. — С. Лудський: Кооперативні проблеми. Ціна 1.— зл. — Кооперативна пропаганда та її завдання. Ціна 0.50 зл.

Адреса для замовлень:

РЕВІЗИЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ, ЛЬВІВ, УЛ. ТЕХНІЧКА 1.

Відповідальний редактор Олександр Костик. — Видавець Мр. Б. Бородайко. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Начальний редактор Ю. Тарнович. Редагує Колегія.